SEMINARIUM

Herstorie lat 80.

28.10.2026 SHOWROOM ASP
KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE 5,
WARSZAWA

10.00–10.20 otwarcie seminarium

PANEL I
10.20–10.40 dr Aleksandra Jatczak-Repeć
Moda na marginesie. Projektantki mody i alternatywne historie sztuki lat 80.
10.40–11.00 Magda Mokrzan
Fonciary. Nieopowiedziana historia – polskie projektantki krojów pism
11.00–11.20 Bartłomiej Mirowski
Myślenie splotem. Strategia twórcza Marii Tyniec
dyskusja, przerwa

PANEL II
11.50–12.10 Maria Sobczak
Pracownia Dziekanka – herstoria miejsca
12.10–12.30 dr Jakub Banasiak
Zaczarować materię, rozwibrować energię.
O sztuce ezoterycznej kobiet w Galerii Dziekanka 1986–1990
12.30–12.50 dr hab. Agnieszka Rożnowska-Jasiewicz, prof. ASP
Znak i gest. Nieskończona przestrzeń sztukiw twórczości Elżbiety Kalinowskiej
12.50–13.10 Zuzanna Wilska
Archiwum w migracji. Przypadek Małgorzaty Turewicz Lafranchi
dyskusja, przerwa

PANEL III
14.10–14.30 Marta Korzekwa
12% – wystawy indywidualne artystek w CBWA w latach 80.
14.30–14.50 Ola Berłożecka
Mechanizmy zapominania i strategie powrotu.
Przypadek „milczenia awangardowego" Małgorzaty Rittersschild
14.50–15.10 Ewa Witkowska
Działalność artystyczna Iwony Lemke-Konart
15.10–15.30 dr Karolina Ziębińska
Przestrzenie wolności i oporu – obrazy gór Agnieszki Niziurskiej

15.30–16.00 dyskusja końcowa

PANEL I

10.20–10.40 dr Aleksandra Jatczak-Repeć
Moda na marginesie. Projektantki mody i alternatywne historie sztuki lat 80.

Historia sztuki polskich lat 80. w marginalnym stopniu uwzględnia modę, jeśli całkowicie jej nie pomija. Sytuowane poza kanonem projektowanie mody balansuje między sztuką, rzemiosłem, przemysłem i kulturą popularną. Jest mocno sfeminizowaną branżą (czy przez to pomijaną?) bez wsparcia instytucjonalnego (rozproszone archiwa). Autorki są niejednokrotnie absolwentkami uczelni artystycznych, ale często realizują się poza Warszawą, niejako na „peryferiach".

Działalność Barbary Hoff, Grażyny Hase, projektantek Mody Polskiej (Kaliny Paroll, Magdy Ignar i Ireny Biegańskiej), łódzkiej Telimeny (Anny Skrórskiej, Zoffi Sprudin), Mirosławy Szerypo-Bryszewskiej z Pabii czy Joanny Meisner związanej z Laboratorium Odzieżowym zostanie zestawiona z autorskim obiegiem, rodzącym się właśnie w latach 80., gdzie ubiór pojawiał się jako medium artystyczne i towar zarazem. Przypadki Vistuli i Wólczanki pozwolą z kolei postawić pytanie o anonimizację autorstwa w ramach przemysłowych struktur produkcji.

Przykłady ukażą relacje między centrum i peryferią, produkcją seryjną i autorską, przemysłem a alternatywnym obiegiem oraz instytucjonalnym i prywatnym archiwum. Kryzys gospodarczy lat 80. wprowadzi też kwestię materialnych ograniczeń, ale również improwizacji, autonomizacji i powstawania nieformalnych kanałów dystrybucji.

Przywracając głos projektantkom i sytuując modę jako istotne medium artystyczne między rzemiosłem a przemysłem, wystąpienie rewiduje obecny kanon, wskazując na marginesy – płeć, prowincję i alternatywne obiegi – jako miejsca artystycznej innowacji w czasach kryzysu.

dr Aleksandra Jatczak-Repeć – historyczka mody i sztuki. Od 2010 roku Wykładowczyni Warszawskiej ASP, W 2020 roku obroniła doktorat z zakresu współczesnej historii mody na Uniwersytecie Warszawskim. Kuratorka i konsultantka merytoryczna wystaw i projektów dotyczących mody, popularyzatorka wiedzy o modzie. Jej zainteresowania badawcze skupiają się na poszukiwaniu w historii odpowiedzi na pytania związane z percepcją, stanem i wyzwaniami współczesnej mody, która zawsze współistniała ze sztuką. Inicjuje interdyscyplinarne warsztaty i realizuje projekty międzyinstytucjonalne. Gościnnie wykładała w licznych szkołac i instytucjach w kraju i za granicą.

10.40–11.00 Magda Mokrzan
Fonciary. Nieopowiedziana historia – polskie projektantki krojów pism

Fonciary. Nieopowiedziana historia – polskie projektantki krojów pism to projekt badawczy o kobietach współtworzących polską typografię, lecz przez lata pomijanych w historii projektowania. Punktem wyjścia była praca licencjac o projektowaniu krojów pism. Dalsze poszukiwania ujawniły niewiele informacji o projektantkach i stały się impulsem do badań.

Projekt koncentruje się na dorobku m.in. Małgorzaty Budyty, Marii Eski, Elżbiety Krużyńskiej, Joanny Kłosowicz-Yukevich, Marii Nowak i Heleny Nowak-Mroczek. Ich historie pokazują, że nieobecność kobiet w historii typografii wynikała także ze słabej archiwizacji, zmian nazwisk, przerw zawodowych związanych z macierzyństwem oraz niewidoczności prac uznawanych za mniej kreatywne. Badania obejmują też ich prace, archiwa i wspomnienia. W 2026 roku udało się m.in. odnaleźć Elżbietę Krużyńską oraz nawiązać kontakt z Heleną i Marią Nowak.

Szczególne miejsce zajmuje udział Elżbiety Krużyńskiej w polonizacji kroju ORC-B (Optical Character Recognition font B). Przykład ten pokazuje, że historia typografii to nie tylko estetyka, lecz także rozwój technologiczny, praca zespołowa oraz kontekst polityczny i społeczny Polski lat 70.

Celem projektu jest przywracanie widoczności kobietom obecnym w historii polskiego projektowania. Efektem badań stała się publikacja oraz wystawy. „Fonciary" są próbą ponownego odczytania historii polskiej typografii i pokazania mechanizmów decydujących o tym, czyje nazwiska i prace zostają zapamiętane.

Magda Mokrzan – projektantka graficzna, typografka, kaligrafka i badaczka historii polskiego projektowania graficznego. Prowadzi autorskie studio projektowe, w którym realizuje projekty oparte na typografii, liternictwie i pracy z tekstem. Zajmuje się historią kobiet w polskim projektowaniu krojów pisma oraz zagadnieniami autorstwa, archiwów i niewidzialnej pracy projektowej. Prowadzi warsztaty z kaligrafii, liternictwa i typografii, współpracując z instytucjami kultury oraz środowiskiem edukacyjnym. W swojej praktyce łączy projektowanie, działalność popularyzatorską i badania nad historią polskiej kultury wizualnej.

11.00–11.20 Bartłomiej Mirowski
Myślenie splotem. Strategia twórcza Marii Tyniec

Zjawisko znikających artystek, zdiagnozowane przez Ewę Toniak, dotyczy również Marii Tyniec (ur. 1958), aktywnej początkowo w obszarze sztuki włókna. Tyniec, jako utalentowana przedstawicielka generacji lat osiemdziesiątych (dyplom ASP w Warszawie w 1982 roku, Wydział Architektury Wnętrz, z aneksami: malarstwo – G. Pabel, tkanina – W. Sadley), została zaproszona do udziału w wystawie „Artystki polskie" Agnieszki Morawińskiej (MNW, 1991), na której zaprezentowano jej tkaninę *Tryptyk różowy z ptakami* z 1990 roku. Optyka pogoni za mitycznym Zachodem, przyjęta przez kuratorkę, kształtowała sposób myślenia o twórczości kobiet przez niemal dekadę.

Twórczość Tyniec oscyluje pomiędzy medium tkaniny, obiektu artystycznego, instalacji oraz malarstwa i opiera się na repertuarze stale powracających motywów. Do budowy wypowiedzi artystka zapożycza – niczym słowa – wzory wałków malarskich czy klocków drzeworytniczych, ornamenty, symbole ludów rdzennych, motywy religijne oraz elementy ikonosfery art brut, pop-artu, a także sztuki ludycznej. W ostatnich seriach malarskich obecny jest motyw splotu – podstawowy środek techniki tkackiej, sprowadzony już do wizualnego ekwiwalentu.

Celem wystąpienia jest próba uchwycenia dynamiki rozwoju ekspresji artystycznej i kariery, a w konsekwencji – rekonstrukcji wdrożonych strategii przetrwania.

Bartłomiej Mirowski – studiował prawo i historię sztuki w ramach MISH UW; ekspert z zakresu doradztwa prawnego i zarządzania, zwłaszcza w obszarze twórczości i przemysłów kreatywnych; człowiek psa Houstona.

PANEL II

11.50–12.10 Maria Sobczak
Pracownia Dziekanka – herstoria miejsca

W 1986 roku na łamach „Sztuki" Joanna Paszkiewicz opisała Pracownię Dziekanka jako „laboratorium, w którym podlegają sprawdzaniu propozycje z nierozpoznanego jeszcze zakresu sztuki najnowszej" – miejsce, do którego zgłaszają się twórcy „zdecydowani na pewien sposób ujawnienia siebie". Proponuję spojrzeć na Dziekankę inaczej – jako na nieidealną oazę, miejsce debiutów, poszukiwań artystycznych i prób budowania wspólnoty.

Herstorie artystek, które choć na moment zatrzymały się w Dziekance, odsłaniają wartość nieformalnych powiązań, współpracy czy zjawisk artystycznych pomijanych ze względu na ich nieoficjalny charakter. Odczytania polskiej sztuki lat 80. często mierzą wartość pracy artystycznej przynależnością do jednej kategorii np. kultury niezależnej, sztuki feministycznej czy zaangażowanej politycznie. Opowiadając o Dziekance na podstawie rozmów z B. Aumer, J. Kiliszek, Z. Kulik, A. Hołownią, M. Lewandowską, A. Płotnicką, M. Turewicz Lafranchi i D. Wnuk, zwracam uwagę na to, co działo się pomiędzy – na działania w trakcie stanu wojennego, warsztaty, improwizacje, performanse i przyjaźnie.

Pierwsza połowa dekady może być bowiem odczytana w kontekście długich lat 70. charakteryzujących się inicjatywami artystek, które nie tworzyły stałych wspólnot, lecz w zdominowanym przez mężczyzn obiegu wystawienniczym, ceniły wartość nawet chwilowego połączenia (A. Jakubowska, K. Deepwell). Uważne spojrzenie ukazuje jednak lata 80. nie jako prostą kontynuację wcześniejszej dekady, a jako czas budowania strategii troski i współdziałania w nowych realiach.

Maria Sobczak – badaczka i pracowniczka Zachęty – Narodowej Galerii Sztuki. Absolwentka Wydziału Badań Artystycznych i Studiów Kuratorskich Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, gdzie obecnie kontynuuje studia magisterskie. Zajmuje się filmem artystycznym i eksperymentalnym oraz działalnością kobiet w polu sztuki, ze szczególnym uwzględnieniem prac nieukończonych, procesów twórczych i ich materialnych śladów w archiwach i dokumentacji. W swoich projektach wykorzystuje film, esej wizualny i instalację jako narzędzia badawcze. Rozwija również własną praktykę artystyczną, w której przygląda się neuroodmienności i jej wpływowi na doświadczanie przestrzeni.

12.10–12.30 dr Jakub Banasiak
Zaczarować materię, rozwibrować energię.
O sztuce ezoterycznej kobiet w Galerii Dziekanka 1986–1990

W historii Pracowni/Galerii Dziekanka zaplatają się dwa wątki paradygmatyczne dla historii sztuki lat 80.: antysystemowy bunt i młoda sztuka spod znaku nowej ekspresji. Jedno i drugie ma też wyraźny wymiar genderowy – to przede wszystkim mężczyźni mieli organizować opór i tworzyć nową sztukę. W efekcie również i Dziekanka postrzegana jest jako miejsce przede wszystkim męskich debiutów i męskiej wspólnoty.

W proponowanym wystąpieniu skupiam się na zjawisku pomijanym dotychczas w historii Dziekanki: sztuce ezoterycznej kobiet. Argumentuję, że aby historia sztuki mogła dostrzec ten fenomen, powinna przekroczyć perspektywę epistemiczną, na gruncie której ufundowano dotychczasowe polityczne, stylistyczne i genderowe narracje o sztuce lat 80. Jak pokażę, sztuka ezoteryczna rozsadzała je wszystkie, formułując odrębny system wartości i rozumienie dzieła sztuki jako świadectwa i medium duchowej przemiany. Skupię się na wystawach i pracach Anny Marii Bauer, Marioli Przyjemskiej, Joanny Stańko i Małgorzata Turewicz, pokazywanych w Dziekance w latach 1986–1990. Jak pokażę, kluczowe znaczenie odgrywały w nich niechrześcijańskie modele duchowości, takie jak alchemia, antropozofia czy religie Dalekiego Wschodu.

Jakub Banasiak – historyk i krytyk sztuki, okazjonalnie kurator, adiunkt na Wydziale Badań Artystycznych i Studiów Kuratorskich ASP w Warszawie. Zajmuje się historią sztuki polskiej nowoczesnej i współczesnej, w szczególności sztuką doby transformacji ustrojowej, państwowym systemem sztuki PRL oraz historią krytyki artystycznej. Współtworzy rocznik naukowy „Miejsce" oraz magazyn krytyczno-artystyczny „Szum". Ostatnio opublikował książkę *Proteuszowe czasy. Rozpad państwowego systemu sztuki 1982–1993* (2020), za którą otrzymał nominacją do Nagrody im. Jana Długosza. Członek Stowarzyszenia Historyków Sztuki oraz AICA Polska. Sekretarz Seminariów Dłużewskich.

12.30–12.50 dr hab. Agnieszka Rożnowska-Jasiewicz, prof. ASP
Znak i gest. Nieskończona przestrzeń sztuki w twórczości Elżbiety Kalinowskiej

Pragnę przybliżyć sylwetkę i dorobek Elżbiety Kalinowskiej – absolwentki krakowskiej ASP, uczennicy Jonasza Sterna oraz wieloletniej wykładowczyni w Instytucie Wzornictwa w Koszalinie. Artystki, inicjatorki kluczowych wydarzeń (m.in. „Sztuka jako gest prywatny", „Wąskie Gardło") współtwórczyni awangardy lat 80-tych Pomorza Zachodniego. Kalinowska tworzyła szereg wydarzeń artystycznych w których uczestniczyli: Izabela Gustowska, Teresa Bujnowska, Natalia LL, Maria Pinińska-Bereś, Andrzej Ciesielski, Zbigniew Rytka, Zofia Rydet i wielu innych artystów ówczesnej awangardy polskiej. Z racji tworzenia z dala od głównego epicentrum rynku sztuki pozostała autorką niedocenioną.

Główną osią rozważań Elżbiety Kalinowskiej jest koncepcja definiująca sztukę jako przestrzeń transcendentalną, nieskończoną. Zapisywaną poprzez system znaków i gestów. Kluczem do zrozumienia jej działań i realizacji jest unikalny rodzaj pisma, którego źródło stanowi pierwotny gest. Autorka operuje nieskończonym alfabetem form, tworząc strukturę określaną jako „znak-przestrzeń". Elżbieta określa ten zapis ciągłym, zmiennym procesem pozbawionym wstępnego scenariusza. Jak zauważa krytyk Janusz Zagrodzki, jej realizacje przypominają starożytne inkunabuły nieznanej cywilizacji, gdzie płótna pokryte znakami niczym runami czy realizowane przez nią woskowe karty, tworzą stale rozrastające się księgi.

Twórczość Elżbiety Kalinowskiej zasługuje na należne miejsce w historii polskiej sztuki współczesnej. Bazując na wieloletniej współpracy asystenckiej z artystką, chciałabym połączyć perspektywę biograficzno-historyczną z analizą teoretyczną fenomenologii gestu, pisma i procesu artystycznego oraz ukazać jak ważnym elementem naszego spotkania był Rysunek.

Agnieszka Rożnowska – niezależna artystka sztuk wizualnych, graficzka, pedagog, profesor ASP, założycielka Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Mody. Absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu na Wydziale Malarstwa Grafiki i Rzeźby. Zrealizowała szereg wystaw indywidualnych i zbiorowych, w tym międzynarodowych. Współpracowała ze studiem Animagie w Paryżu, prowadziła liczne warsztaty artystyczne dla różnych grup wiekowych w Polsce, Francji, Hiszpanii i Japonii. Stypendystka Artist in Aso w Japoni, Emily Harvey Foundation we Włoszech. W latach 2002-2009 związana była z Instytutem Wzornictwa koszalińskiej Politechniki. Od 2010 r. prowadzi Pracownię Rysunku w Katedrze Mody na Wydziale Wzornictwa warszawskiej ASP. Współpracuje również z Instytutem Edukacji Artystycznej APS w Warszawie.

12.50–13.10 Zuzanna Wilska
Archiwum w migracji. Przypadek Małgorzaty Turewicz Lafranchi

Małgorzata Turewicz Lafranchi to artystka urodzona w 1961 roku w Szczecinie. W latach 80. związana ze środowiskiem artystycznym stołecznej Akademii Sztuk Pięknych, gdzie ukończyła studia na Wydziale Architektury Wnętrz. Po dyplomie w 1985 roku po raz pierwszy wyjedzie do Szwajcarii – na roczne stypendium do Dornach. Dziesięć lat później w 1995, wyemigruje na stałe. Oba wyjazdy traktuje jako symptomatyczne dla zmian zachodzących w Polsce lat 80. Od połowy dekady datuje się rozluźnienie polityki migracyjnej Partii i otwarcie granic. Ta „druga odwilż" to czas, kiedy artyści, w tym Turewicz-Lafranchi, wyjeżdżali za granicę na studia, wymiany, wystawy etc.. Decyzję o emigracji wpisać można też w szerszą tendencję społeczną przed i po 1989 roku, spowodowaną kryzysem gospodarczym i niestałością polityczną.

Wystąpienie składa się z dwóch części. W pierwszej omówię wnioski badań nad życiem i oeuvre Turewicz Lafranchi, szczególnie problem „podwójnego wymazania". Twórczość rzeźbiarki plasuje się pomiędzy kanonami: w Szwajcarii jest „tą z Polski", a w Polsce „tą ze Szwajcarii", bez reprezentacji w żadnym z krajów. W drugiej części zajmę się problemem rozproszonego archiwum. Dzieła Turewicz-Lafranchi rozsiane są po Polsce, w magazynach instytucji i na strychach prywatnych, część jest w Ticino, część przepadła lub uległa zniszczeniu. Badając perspektywę artystki-migrantki, moim celem jest uzupełnienie Herstorii lat 80. o ten ważny głos.

Zuzanna Wilska – historyczką sztuki. Ukończyła studia magisterskie z historii sztuki na Wydziale Badań Artystycznych i Studiów Kuratorskich Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie a jej praca magisterska *Anna Ciba. Monografia* wygrała 7. edycję konkursu ∞±Zachęta, zorganizowanej przez fundację GESSEL Narodowej Galerii Sztuki Zachęta. W praktyce naukowej koncentruje się na drugiej połowie XX wieku w krajach globalnej Północy, ze szczególnym uwzględnieniem okresu transformacji systemowej lat 80. i 90. w Polsce. W najnowszych badaniach zajmuje się mobilnością i migracją osób artystycznych z Europy Środkowo-Wschodniej na zachód. Publikowała w czasopismach naukowych, takich jak „Czas Kultury" i „Miejsce", a także w magazynach „SZUM" i „Culture.pl". Od 2024 roku mieszka w Bazylei.

PANEL III

14.10–14.30 Marta Korzekwa
12% – wystawy indywidualne artystek w CBWA w latach 80.

W czerwcu 1987 roku Jacek Werbanowski zwrócił się do Mieczysława Ptaśnika, ówczesnego dyrektora CBWA, z propozycją zorganizowania wystawy młodej polskiej sztuki (efektem tych starań był pokaz Świeżo malowane w 1988). Werbanowski argumentował swoją prośbę zwracając uwagę między innymi na to, że po 1981 roku w Zachęcie nie odbyła się żadna prezentacja prac twórców młodego pokolenia, ani indywidualna ani zbiorowa.

Twierdzenie to nie jest do końca prawdą. Faktem jest iż wśród wystaw indywidualnych zorganizowanych w Zachęcie od 1982 przeważały pokazy twórców i twórczyń urodzonych jeszcze przed wojną. W tym krajobrazie warto jednak zwrócić uwagę na wystawy trzech artystek zaczynających swe kariery na przełomie lat 70 i 80. Była to Liliana Mikołajewska-Jansen („Liliana Mikołajewska (1955-1981), malarstwo, collage, rysunek, rzeźba, fotografia", 12.1985-01.1986), Bożena Biskupska („Bożena Biskupska rzeźba, malarstwo", 04-05.1986) oraz Bożena Jędrzejewicz-Krzysik („Bożena Jędrzejewicz-Krzysik. Krok za krokiem, malarstwo", 01-02.1989).

Prezentacja ma na celu przybliżenie, na podstawie zasobów archiwum i działu dokumentacji Zachęty – Narodowej Galerii Sztuki, sylwetek wybranych twórczyń oraz znaczenia indywidualnych pokazów ich prac na tle polityki wystawienniczej CBWA i ogólnego nastroju panującego w polskim środowisku kulturalnym lat 80.

Marta Korzekwa – historyczka sztuki, dokumentalistka, bibliotekarka, tytuł magistry obroniła na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Od lat związana z Zachętą – Narodową Galerią Sztuki, gdzie zajmuje się m. in. prowadzeniem i udostępnianiem dokumentacji życia artystycznego w Polsce po 1945 roku.

14.30–14.50 Ola Berłożecka
Mechanizmy zapominania i strategie powrotu.
Przypadek „milczenia awangardowego" Małgorzaty Rittersschild

W wystąpieniu zamierzam przyjrzeć się problematyce twórczości artystek, których dorobek zostaje znacznie zmarginalizowany lub pomijany w kanonie artystycznym. Głównym punktem odniesienia jest biografia i twórczość Małgorzaty Rittersschild, absolwentki warszawskiej ASP (dyplom u prof. Stefana Gierowskiego w 1984 r.), której „milczenie awangardowe" trwało niemal dwie dekady.

Analiza jej ścieżki życiowej pozwala prześledzić splot czynników politycznych, ekonomicznych i osobistych, które doprowadziły do jej wycofania się z wystawienniczego rynku sztuki. Zważył na to wpływ wielu elementów, w tym: nie uczestniczenie w dominującym w latach 80. nurcie wystaw przykościelnych oraz w prywatnych mieszkaniach, jak również wykluczający charakter ówczesnej formacji artystycznej, z którą artystka była związana (symbolem był wyłącznie męski wyjazd Gruppy na 8. Documenta w Kassel w 1987 r.) oraz realia transformacji ustrojowej lat 90. Brak zainteresowania wystawienniczego w połączeniu z samotnym macierzyństwem (córka rodzi się w 1989 r.) wymusił na artystce decyzję o podjęciu pracy zarobkowej poza rynkiem sztuki. Wystąpienie rekonstruuje początek jej twórczej ścieżki, jak i „wyczerpujące lata upominania się o siebie", które zaowocowało świadomym powrotem artystki w 2018 roku, a następnie kolejnymi wystawami w latach 2024–2026, w tym dwóch indywidualnych.

Przypadek Rittersschild, uzupełniony o analizę jej prowadzonych od 1999 roku notatników, służy jako studium przypadku do dyskusji o odzyskiwaniu podmiotowości na własnych warunkach i ogólnie do namysłu nad nieustannym przywracaniem „niewidocznych" artystek do kanonu sztuki współczesnej.

Ola Berłożecka – animatorka kultury i historyczka sztuki; organizatorka wydarzeń artystycznych i wydawniczych. Okazjonalnie kuratorka wystaw. Współpracowała z redakcjami „Zeszytów Literackich", „Obiegu", „Czasu kultury" i „Midrasza". Przez ponad 15 lat związana z CSW Zamek Ujazdowski, gdzie pracowała przy wystawach, wykładach i konferencjach naukowych. Opracowała m.in. archiwum krytyka sztuki i twórcy Centrum Badań Artystycznych Jerzego Ludwińskiego. Wieloletnia koordynatorka i edytorka książek i publikacji artystycznych, jak i literackich. Publikuje artykuły, recenzje i wywiady w magazynach „Szum", „Restart" oraz w „Nowych Książkach". Słuchaczka otwartego seminarium „Historie sztuki kobiet" prowadzonego przez prof. Agatę Jakubowską (Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego). W wolnych chwilach redaktorka Wikipedii; autorka wielu haseł z zagadnień sztuki współczesnej i biogramów zapomnianych artystek. Miłośniczka starych fotografii i modernizmu w architekturze.

14.50–15.10 Ewa Witkowska
Działalność artystyczna Iwony Lemke-Konart

Podczas seminarium chciałabym przybliżyć postać i twórczość Iwony Lemke-Konart, artystki multidyscyplinarnej i performerki pracującej przede wszystkim z fotografią i filmem. Choć obecna w życiu artystycznym przełomu dekad i często wraz z innymi artystkami reprezentująca nieliczne grono kobiet podczas znaczących wydarzeń, Iwona Lemke-Konart w opracowaniach funkcjonuje jedynie wzmiankowo. W ostatnich latach perspektywę artystki poznać można bliżej dzięki serii wywiadów, w których wspomina wpływ patriarchalnych układów na swoją twórczość i funkcjonowanie w środowisku artystycznym, podnosząc równocześnie trudności w odnalezieniu się w ówczesnej "sztuce kobiet". Odmienne spojrzenie na podejmowanie kwestii płci w sztuce skutkowało przybraniem strategii feministycznych innych niż dominujące i opisywane w literaturze przedmiotu, a co za tym idzie, alienacją od "kanonu polskiej sztuki feministycznej". Podczas seminarium chcę przyjrzeć się specyfice twórczości artystki oraz zwrócić uwagę na polemikę podejmowaną w pracach Iwony Lemke-Konart ze sceną artystyczną lat osiemdziesiątych oraz sztuką feministyczną w socjalistycznej Polsce.

Ewa Witkowska – absolwentka studiów magisterskich z historii sztuki na Uniwersytecie Warszawskim, w dotychczasowych badaniach podejmowała tematy krytycznej analizy wystaw i globalnych zjawisk artystycznych osadzonych w lokalnych perspektywach. Pracę licencjacką poświęciła analizie feministycznej działalności Guerrilla Girls w Europie Środkowo-Wschodniej oraz studium wystawy "Is it even worse in Europe?" w Whitechapel Gallery w 2011 roku. W pracy magisterskiej podjęła się rekonstrukcji i analizy Festiwalu Fluxusu w Galerii Akumulatory 2 w 1977 roku oraz działalności Fluxusu za Żelazną Kurtyną.

15.10–15.30 dr Karolina Ziębińska
Przestrzenie wolności i oporu – obrazy gór Agnieszki Niziurskiej

Od uzyskania dyplomu w 1980 roku góry pozostają jednym ze stałych motywów twórczości Agnieszki Niziurskiej – zarówno w seriach pejzażowych, jak i w scenach o fantastycznym zabarwieniu. Szczególnego znaczenia nabiera fakt, że jej pierwsze górskie obrazy powstawały w dekadzie drastycznie ograniczonych swobód obywatelskich i schyłku państwa totalitarnego. Artystka bojkotowała wówczas oficjalne życie artystyczne, a góry w jej twórczości stawały się metaforą wolności. Wystąpienie będzie poświęcone tatrzańskim i himalajskim obrazom Niziurskiej, ukazanym w kontekście społecznego odbioru sukcesów polskich himalaistów oraz politycznych znaczeń przypisywanych górom.

dr Karolina Ziebinska – kuratorka i historyczka sztuki specjalizująca się w fotografii i Europie Środkowej. Autorka ponad pięćdziesięciu wystaw i katalogów. Była dyrektorka Muzeum Warszaw; w latach 2014-2020 kuratorka w Centre Pompidou; w latach 1999-2010 kuratorka w Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki Współczesnej. Współzałożycielka Fundacji Archeologia Fotografii i jej prezeska w latach 2008-2014.

Po seminarium zapraszamy na oprowadzanie po wystawie „Sytuacje naturalne. Agnieszka Niziurska" w Fundacji Arton (Foksal 11/4, Warszawa).

FUNDACJA ARTON

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH W WARSZAWIE

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.